

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۱۷۴

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بدون مذاکرات قبل از دستور)

چهارشنبه چهاردهم آبان ماه ۱۳۰۹ - ۱۳ جمادی الاخری ۱۳۴۹

قیمت اشتراك سالیانه
 داخله : ۱۰ تومان
 خارجه : ۱۳ تومان
 تك شماره : بکقران

مطبعه مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز چهارشنبه چهار دهم آبان ماه ۱۳۰۹ * (۱۳ جدی الاخری ۱۳۴۹)

فهرست مذاکرات

- ۱ (تصویب صورت مجلس)
- ۲ (نطق آقای رئیس)
- ۳ (بیانات آقای رئیس الوزراء)
- ۴ (نطق آقای دشتی)
- ۵ (بیانات آقای یاسائی)
- ۶ (ختم جلسه)

مجلس يك ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای داد کر تشکیل گردید

[۱. - تصویب صورت مجلس]

صورت مجلس سه شنبه سیزدهم آبان ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند ***

رئیس - آقای دشتی
 دشتی - قبل از دستور
 رئیس - بعد از دستور آقای یاسائی
 یاسائی - قبل از دستور
 رئیس - بعد از دستور آقای فیروز آبادی
 فیروز آبادی - قبل از دستور

رئیس - یعنی بعد از دستور . در صورت مجلس نظری نیست ؟ (نمایندگان - خیر) صورت مجلس تصویب شد
 [۲ .. نطق آقای رئیس]
 رئیس - شکر خدا را که مجلس هفتم بدون نظار و خود نمائی با متانت و آرامش - با اجرای وظیفه و احترام به تکلیف پایان رسید و خدای توانا ما را قادر

* عین مذاکرات مشروح یکصد و هفتاد و چهارمین جلسه از دوزده هفتم تقنینیه . (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)
 دایرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

** اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :

غائبین با اجازه - آقایان : محمد ضیائی - حدیدی - رهبری - دکتر ملک زاده - عبد الحسین خان دیبا - عباس میرزا - انور -
 وشهری - هزار جریبی - دکتر سنک - دکتر امیر اعلم - محمد علی میرزا دولتنامه - فرخی - محمد وابدیرزا - یالیزی - آصف - اعظم - ارستانی
 رحیم زاده - موقر - حاج سید محمود - دکتر انبمان - بیات - ارباب کبچسرو - حاج فلاحیحین ملک - محمد آخوند - تیمور تاش
 غائبین بی اجازه - آقایان : میرزا حسنخان وثوق - حاج میرزا حبیب الله امین - نوام - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل -
 حاج حسین آقا مهدوی - شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک

ساخت که تکالیف خودمان را صادقانه بوطن خودمان ایفاء نمائیم (نمایندگان - صحیح است).

از کلمات آرامش و متانت مفهوم مخالفی را در نظر ندارم و بنظر بنده مجالس گذشته و آن هیاهو و مجلس کذب و این متانت هر دو طبیعی و متناسب با زمان و عصر خود بوده است (صحیح است) در ادوار گذشته کاری نمی شد و عناصر اصلاح طلب را بمطالبه و مبارزه میکشاند و وضیعت و ترقیات امروزی ما را پرورد باری هم وقار دعوت میکند - در واقع مجلس مظهر ملت است - سابقاً ملت منقلب و از زمامداران خود نگران بود مجلس هم مشوش و هراسان - امروز ملت مطمئن و راضی است مجلس هم متین و موقر (صحیح است) معنی نداشت وقتی که مملکت بی ظاهر و جنجال بطرف اصلاح میرفت (بانک ملی - بانک فلاحی - انتظام قشون و فتوحات متوالیه آن - تغییر واحد پول از قره پتلا - الغاء امتیاز اسکانس - وحدت لباس - ناگراف پسیم - تأسیس کارخانجات - الغاء کاپتولاسیون - انعقاد قرار داد های متقابل شریفانه - ساختن راه آهن - پرداختن راههای شوسه - تشکیل وزارت اقتصاد انجام می شد) ما بتقلید عصری که تمام این ترقیات متوقف بود حرارت و خشونت نشان بدهیم (صحیح است) برای چه فریاد کنیم؟ برای اصلاحات؟ این تحصیل حاصل بود زیرا کارها بدون مانع و انتقاد بطرف مقصود میرفت و ما هر روز بیک طرز کاهمیاب و در یک معرکه مظهر بودیم (صحیح است) نهایت قائد و پیشوای ما اعلیحضرت پهلوی که مجموع این ترقیات را بزم خستگی ناپذیر ایشان مقروضیم (صحیح است - صحیح است) بما امیدوار میکردند که در کار و عمل ساکت و بی خودنمایی باشیم و آنگاه از زمان را که میخواهیم بشماره بهبودی اوضاع و گفتن موفقیتهای ما صرف کنیم آنرا هم صرف عمل و کارنمائیم (صحیح است) - موفقیت و پیشرفت در عمل بخودی خود تمام فوایدی را که نبلهات و گفتن ها میتواند بما عاید سازد عاید خواهد ساخت (صحیح است) - بر اثر این نصایح بزرگانه بود که نظم و ترتیب محکم و سرپی را برقرار ساخته در فراکسیون مضللات

[۳ - بیانات آقای رئیس الوزرا]

رئیس الوزرا - بنده فکر میکردم که در تقدیر مساعی مجلس در مصاحبت با اقدامات دولت در زیر سایه اعلیحضرت پهلوی بیاناتی را بمرض برسانم ولی تمام آن مطالب و موضوعاتی را که ممکن بود بنده موضوع نشرکرات دولت قرار بدهم همه آنها را باحسن بیان آقای رئیس ذکر کردند (صحیح است) اگر بنده بخواهم همانها را باز ذکر بکنم مگر خواهد شد لهذا با کمال صمیمیت از طرف دولت مساعی مجلس را که در همه آن موضوعاتی که مذکور شد بادت در پیشرفت کار های مملکتی کرده اند تشکر میکنم و انشاءالله امیدواریم که تمام این کارهایی که بدست و اهتمام هیئت دولت و مجلس اقدام شده است و لواپخش گذشته است و البته بعضی ها هم انجام گرفته و بعضی را منتظریم که باحسن وجه انجام بگیرد با مساعی جمیله مجلس آینه و مرآت دولتی که در وقت خواهد بود در زیر سایه اعلیحضرت همایونی باحسن وجه انجام بگیرد (صحیح است) و این يك لایحه را از بین لوابح که روی تاریخ طبیعی هم که دوره های مختلف بوده است؛ دوره احجار دوره مس، دوره آهن، دوره هر چیز این مجلس دوره طاری بوده است و لایحه طلا که در این مجلس تصویب شده است کمال امیدواری داریم که در مجلس آینه عملی شود جمعی از نمایندگان - صحیح است - احسنت.

رئیس - آقای دشتی.

[۴ - نطق آقای دشتی]

دشتی - بیانات آقای رئیس محترم مجلس از بیانات خیلی شافی و کافی بود که حقیقتاً يك تاریخچه خیلی مختصر ولی مفید و مدلل با حصائیه بود. از وضع دوره هفتم و مقایسه بود با ادوار چهار و پنج و شش البته بنده در این باب عرضی ندارم و فقط يك چیزی را آقای رئیس یا غفلت کردند یا اینکه مقتضی ندیدند بگویند بنده جزء وظایف خود میدانم این را عرض بکنم و با اغلب رفقا که صحبت کردیم همه آنها با ما شریک بودند و آن خدمات خود آقای رئیس مجلس است (صحیح است) عرض میکنم وظیفه رئیس مجلس حقیقتاً یکی از وظایف خیلی دشوار است که هم حوائج دولت را در نظر داشته

۲۷۹ عهدنامه ۶ قوانین عدلیه ۱۷ لوابح مالی ۱۰۴ - در دوره هفتم عده جلسات ۱۷۴ مجموع قوانین مصوبه ۲۴۱ عهد نامه ۳۱ قوانین عدلیه ۴۴ و لوابح مالی ۶۶ فقره بوده است.

از ارقام مذکوره نتیجه این طور حاصل می شود که عده جلسات دوره هفتم نسبت بدوره چهارم ۱۲۱ و نسبت بدوره پنجم ۸۰ و نسبت به دوره ششم ۱۰۳ جلسه کمتر و بالعکس عده مجموع قوانین مصوبه نسبت بدوره چهارم ۴۲ و نسبت به دوره پنجم ۹۸ و نسبت بدوره ششم ۲۲ فقره بیشتر و هم چنین عهدنامه های مصوبه نسبت به دوره چهارم ۲۴ و نسبت به دوره پنجم ۲۹ و نسبت بدوره ششم ۲۵ و نیز قوانین عدلیه نسبت به دوره چهارم و پنجم هر يك ۳۷ و نسبت به دوره ششم ۲۷ فقره بیشتر بوده است و بمناسبت تنظیم کامل بودجه بموقع خود لوابح قانونی مالی هم علاوه بر این که آنچه در دوره هفتم بتصویب رسیده برای امور مفیده جدیدالابداع بوده و مربوط بحسابات گذشته یا مخارج غیر مهم نبوده است معیناً نسبت به دوره چهارم ۴۳ و نسبت به دوره پنجم ۷ و نسبت به دوره ششم ۳۸ فقره کمتر بوده است. احصائیه و ارقام فوق نشان میدهد که مجلس هفتم مجلس عمل و کار بوده (صحیح است) - خطابه و حماسه در آن کمتر راه داشته و یگانه منظورش استوار ساختن اصلاحات و محکم کردن بنیان ترقی مملکت بوده چون عتیده دارم باتعلق خاطر اعلیحضرت همایونی بتقویت مشروطیت (صحیح است) و بر عایت احتیاج دائم قوای مقننه و مجریه يك دیگر قریباً امر ملوکانه بافتتاح مجلس هشتم شرف صدور خواهد یافت.

تکمیل خدمات صادقانه خودمان را نسبت بمملکت از مجلس آینده انتظار مینویسم.

و امیدواریم آقایان نمایندگان موافقت فرمایند که کارهای مباشرت و مراقبت بروضعیات مالی و حفاظت و اثابته مجلس را کما فی السابق آقای ارباب کیخسرو (صحیح است) که در دوره خدمات خودشان بما اثبات صداقت و لیاقت کرده اند در فاصله بین المجلسین عهده دار باشند (صحیح است)

مملکتی را با مشارکت دولت و با هدایت و راهنمایی همکار محترم خودمان آقای نیمورناش نماینده معظم که در سیاست عملاً ورزش و مطالعه میکردند و آن مطالعات را در معرض اطلاع ما نمیکذاشتند حل و تسویه می نمودیم (صحیح است) و خلاصه و محاصل آنرا در مجلس بقالب قانون میروختم (صحیح است) شاید گفتن این مختصر از همکاری آقای نیمورناش بر خلاف میل و رضای ایشان باشد زیرا کراراً بپایمیکفتند که ایشان برای خود هیچ انانیت و شخصیت مستقلی قائل نبوده تمام این روشناهیها را از شاهنشاه ما عاریه گرفته بپا میدهند - ولی مظهر اراده چنین شاهنشاهی بودن و همین مقصود را از عهده بر آمدن کار کوچکی نبود که ما با اهمال از آن بگذریم (صحیح است) تدوین و اجرای قوانین مدنی و حقوقی و جزائی - تشکیلات وسیع ثبت اسناد و منضبط ساختن معاملات و بالتبلیغ نمودن اینکه ما بوجه احسن برانزده کارهای خودمان هستیم ناشی از کمیسیون پرکار و بااراده قوانین عدلیه و ثمره فعالیت و پشتکار وزیر دانشمند عدلیه است (صحیح است) - کمیسیونهای دیگر بالاخص کمیسیون بودجه کارهای مجلس ما را به بهترین شکل آماده و روبراه کرد (صحیح است) چون ما مواجه با يك دولت ثابت و پاینده بودیم کارهای ما دچار وقفه و تعطیل نشده است و مانند دوره چهارم که پنج کابینه تغییر یافته و ادوار پنجم و ششم که شش کابینه ساقط شده روبرو با بحرانیهای پی در پی که از لوازم آن تعطیل و مفلوج ساختن است کار است نشده ایم.

و برای آگاهی آقایان از جریان امور پارلمانی دوره هفتم تقنینیه مختصر توضیحاتی داده و برای اینکه بهتر بتوان وضعیت این دوره را نسبت به ادوار گذشته سنجید امور پارلمانی ادوار گذشته را از دوره چهارم بحد پایگدیگر مطابقه و مقایسه میکنیم.

در دوره چهارم عده جلسات ۲۹۴ و عده مجموع قوانین مصوبه ۱۹۹ و عهدنامه ۷ و قوانین عدلیه ۷ و لوابح مالی ۱۰۹ - در دوره پنجم عده جلسات ۲۵۳ و مجموع قوانین مصوبه ۱۴۳ و مواوله نامه ۲ قوانین عدلیه ۷ و لوابح مالی ۷۳ - در دوره ششم عده جلسات ۲۷۶ قوانین مصوبه

باشد و هم خوانج مملکت را و هم روحیات مجلس را در دست داشته باشد و بتواند اینها را با هم تطبیق بکند و از وظایف خود هم بقدر سرسوزنی تخلف نکند (صحیح است) و حفظ بیطرفی کامل را هم داشته باشد (صحیح است) آقای رئیس مجلس این اوصاف را باید داد که از اول دوره هفتم تا بحال تمام این نکات را کاملاً مراعات کرده اند (صحیح است) یعنی همه روزه دو ساعت سه ساعت قبل از وقت مقرر به مجلس آمده و کارهای تقنینیه را با کمال دقت و مواظبت انجام داده اند بعد هم مجلس را با کمال بیطرفی و با مراعات نظامنامه و قوانین جاریه اداره کردند (صحیح است) از این جهت بنده از طرف خود و از طرف عده زیادی از رفقا (نمایندگان - از طرف همه از طرف تمام نمایندگان) تشکر میکنم و از ایشان میخواستم استدعا بکنم در فاصله بین دو مجلس کما فی السابق بطوری که همیشه رؤسای مجلس عهده دار کارهای مجلس بوده اند ایشان هم مواظبت خودشان را در کارهای مجلس دریغ نقرمایند.

عموم نمایندگان - (صحیح است)

رئیس - آقای یاسائی.

[بیانات آقای یاسائی]

یاسائی - بنده مزیدی بر آنچه آقایان محترم فرمودند چیزی در نظر ندارم که بعرض آقایان برسانم غیر از این که همانطوری که آقای رئیس فرمودند جریان امور پارلمانی دوره هفتم از نقطه نظر سعی و عمل بطوری رضایت بخش بود، بطریقی مفید و سودمند بود که امیدوار هستم در ادوار آتی هم همین رویه سرمشق ما باشد و در گذراندن طرحها و لوایح مفیده تسریعات بیشتری بشود.

گرچه قوانین زیادی که از مجلس گذشته است شاید بنظر بیاید که از نقطه نظر اجرا برای مردم قدری شاق باشد ولی هر وقت ملت ایران بخواهد اعمال خود را منظم کند هر وقت ایرانیان بخواهند اعوجاجات گذشته را مستقیم کنند قهراً باید تن در دهند و خرده خرده مهتاد بشوند و انس بگیرند بیک وضعیت منظم قانونی

ادوار سابقه آقای دادگر هم وظیفه اداره کردن امور اداری مجلس را عهده دار باشند (صحیح است) و موجبات افتتاح مجلس آتی را آقدر که مربوط است به قسمت اداری و تقنینیه مجلس عهده دار باشند تا انشاء الله در تحت توجهات عالی حضرت پهلوی بزودی که امیدواریم از ماه بهمن بتأخیر نبقصد مجلس آتی مه مفتوح شود

(نمایندگان - صحیح است)

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است. ختم جلسه.

[۶ - ختم جلسه]

رئیس - مجلس را بسلامتی ختم میکنیم بامید آینده

(صحیح است)

(مجلس یک ساعت قبل از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

که قانون هم عمل دولت را منظم میکند و هم اعمال ملت را چندسالی لازم است تا انس و عادت باین قوانین گذشته و آن چیزهایی که بعد وضع می شود عادت بگیرند و انس پیدا کنند بقول یکی از رفقا بهترین قانون طبیعی قانون مزور زمان است. چنانچه ماده ام بهر روز زمان ملت ایران خیلی اطوار و رفتارشان رادر این چندساله اخیر عوض کرده و باز هم خواهد کرد. چیزهایی که بیشتر بنده را خورسند و مشغوف دارد همین نکاتی است که بعرض آقایان برسانم و انتظار هم دارم همانظری که نمایندگان انتظار دارند و مردم بیشتر این که دولت کنونی خودش را مجهز کند برای تهیه یک لوایح مفیدتری برای دوره هشتم. مخصوصاً توجه بیشتری به مسئله اقتصادیات و استخراج معادن، برای این که در تمام مسائل سیاسی و اجتماعی و اقتصادی اقداماتی از طرف دولت شده است و یک قوانینی از مجلس گذشته است بعضی تکمیل شده است در اجرا و عمل و بعضی در شرف اقدام و در دست عمل است ولی آن چیزی که بحال ابتکار است مسئله استخراج معادن است (فیروز آبادی - صحیح است) و بنده شاید برخلاف عقیده بعضی از رفقا اینقدر بفلاحت ایران امیدوار نیستم تا بمعادن ایران و در هر حال من باب تذکر خواستم به آقایان و زار عرض کنم و خواهش کنم و تقاضا کنم که یک توجه بیشتری بمسئله معادن بکنند و در خانمه بطوری که آقای دشتی همکار محترم بنده فرمودند بنده هم چون افتخار عضویت هیئت رئیسه مجلس را داشتم و بالمشاهده دیده ام خواستم برای یک مرتبه دیگر از عملیات و طرز کار و انتظاماتی که در کارهای رئیس محترم مجلس بوده است تشکر بکنم (صحیح است) و همچنین خود داری نمیکنم از این که از خدمات مستخدمین اداری مجلس که بایک صداقت و صمیمیتی انجام وظیفه کرده اند و میکنند نیز تشکر کنم (صحیح است) و همانطور که آقای دشتی فرمودند بنده هم میخواهم تأیید بکنم فرمایش ایشان را که در فترت بین المجلسین چنانچه معمول بوده است در